

OSTPRICKEN

Nummer 3 • 2014

FARTIGT BÅTLIV tredubbelt skoj

PÅ RÄTT KURS hela höstprogrammet

BÅTOLYCKA en analys

Svenska Kryssarklubben
Stockholmskretsen

OSTPRICKEN

Nr 3 2014 Årgång 6 (29)

Redaktör
Carina Lernhagen Matz
ostpricken@sxk.se
Redaktören står för text och foto där
inget annat anges.

Ansvarig utgivare
Anders Lindh

Stockholmskretsens kansli
www.sxk.se/stockholmskretsen
Hanna Lindvall
08-716 22 50
stockholmskretsen@sxk.se
Box 1158, 131 26 Nacka Strand
Besöksadress
Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Grafisk form
Maja Lehman, maja@lehman.se

Tryckeri
Tellogruppen, Söderköping

Annonser
William Blanck
tel 073-370 48 26
willeblanck@rocketmail.com

Sänd gärna in egna artiklar och bilder.
Skriv i Word, endast Times 12 p.
Bilder 300 dpi. För insänt, ej beställt,
material ansvaras ej.

Innehåll
Det lilla – och snabba – båtlivet, sid 6
Havet håller oss samman, sid 8
Taube-Quiz! Tävla & vinn, sid 10
Kurser och utbildning, sid 12
Olyckan vid Barskäret, sid 14

Omslag
Pia L'Obry har gått från stor båt till
mindre – men med tre skrov.
Hon gillar det enkla båtlivet,
bara båten har fart.

Nästa nummer
utkommer 13 oktober

TRYCKSAK 341 363

Gillar du att ligga på svaj? Min spaning i sommar säger att det verkar vara fler och fler som väljer att göra det. Förmodligen för att det är bekvämt - man har allt ombord. Med jolle är det sedan enkelt att ta sig in för en promenad på ön. Att ligga på svaj ger också en viss frihets känsla. Till skillnad från att ligga i hamn har man fritt omkring båten och behöver inte gnaga fendrar med någon. Det är en finess i sig.

Vidare är det som ensamsegelare betydligt enklare att hantera båten om man kan ligga på svaj. Jag vet att Kryssarklubben och Stockholmskretsens bojar uppskattas extra mycket av dem som hanterar sin båt själv.

Själv tillhör jag de som gärna förtöjer på skärgårdsvägen, det vill säga med ankare i aktern och två förtöjningstampar iland. Jag gillar att ströva iland och kunna klättra upp på öns högsta topp utan att planera med jollefärd.

Förtöjningssättet med förtamparna iland är vi ganska ensamma om här i Sverige. På de flesta andra håll, där man inte har en skärgård som vår, är det vanligast att ligga just på svaj. Med ankare från fören.

Vår båt har ett överhäng i fören vilket gör att den går in fint till en skärgårdsklippa. Kölen sitter en bra bit akterut. Men modernare segelbåtar har oftast högre fribord och rakare stäv som ska ge båtfart och volym. Men det blir besvärligare att klättra iland och ombord. Kan det vara en orsak till att fler och fler verkar vilja ligga på svaj? Förmodligen.

I augusti för tre år sedan inträffade en olycka norr om Södermöja. En motorbåt rammade en segelbåt på svaj. Motorbåten körde i kolsvart mörker i 17 knop. I segelbåten sov fyra personer. Med en hårsman undkom alla inblandade utan alltför allvarliga skador, gudskelov. Men det kunde ha gått hur olyckligt som helst.

Segelbåten hade inget ankarljus. Ombord hade skepparen gjort bedömningen att båten låg skyddad utanför trafikerad led. Motorbåtsföraren å sin sida litade i huvudsak på sin plotter.

Åtal väcktes först i tingsrätten för att sedan överklagas av båda parter till Svea hovrätt. Jag berättar mer om olyckan och efterföljande process eftersom det sätter ljus på viktiga frågor för oss som färdas och övernattar i båt här i skärgården. Undantaget att inte behöva visa ankarljus är formulerat just med hänsyn till våra skärgårdar och de speciella förhållanden som råder där med skyddade vikar och vatten. Vidare ger Jonas Ekblad, som är ansvarig för utredningar vad gäller olyckor med fritidsbåtar på Transportstyrelsen, sina akommentarer.

Vi är många som vill vara ute i båt även i mörka augusti. En enkel campinglykta med batterisnål led-lampa bör vara en god investering för alla som ligger på svaj.

Carina Lernhagen Matz
Redaktör

• ORDFÖRANDE •

Så var sommaren nästan över och det känns som alltid: man vill att den ska vara längre. Men hösten har ju också sina fina sidor och nu kan det vara dags att börja fundera på att gå på någon kurs för att lära sig något nytt, eller utveckla något gammalt. På sidan 12-13 hittar du kretsens kurs- och utbildningsprogram.

Kretsen har en hel del att erbjuda. Som medlem har du rabatt på kursavgiften tack vare det samarbete vi har med Sjöklar Kustakademi och med Marcus Morberg. Men det är Stockholmskretsens kansli som sköter själva administrationen vad gäller anmälan samt tar emot kursavgifterna.

Det är med stor tillfredsställelse jag har noterat att ungdomsverksamheten inom kretsen ökar med fler båtar och fler elever. I somras hade vi 240 elever på Kryssis och Malma totalt. Sammanlagt femtio olika ledare har arbetat inom verksamheten.

Det är ledare som är engagerade, kunniga och erfarna och som förhoppningsvis förutom ett kul sommarjobb också lär sig mycket om ledarskap och arbete i grupp. Det är något som de kommer ha mycket nytta av genom hela livet. Många bildar vänskapsband som håller in i vuxenvärlden. Det här är bra för återväxten inom båtlivet.

Stockholmskretsen bedriver dagseglarskola på Stora Hundudden i Optimistjolle samt seglarläger (internat) ute på Malma Kvarn. Vi har införskaffat ytterligare en RIB-båt som ledarbåt till Kryssis samt ytterligare Optimistjollar. Dagseglarskolan Kryssis ingår i ett projekt i samverkan med Svenskt friluftsliv för att öka möjligheterna för fler att få komma ut på sjön och lära sig hantera en båt.

Till Malma-lägret har införskaffats en större ledarbåt av snipmodell som används för transporter av mat och pack-

ning. Under lägret tar man ofta ut lunchen som äts på en kobbe i närheten av Malma. På så vis blir seglingstiden längre per dag, plus att det är väldigt trevligt att gå iland på olika ställen för att luncha!

RIB-båtarna på Malma har försetts med nya pontoner och ett par nya Tvåkronor har anskaffats. Båtmaterialet slits hårt även om båtvård ingår i undervisningen. Men det är många användare och utbildningsverksamheten intensiv, så det gäller att kontinuerligt underhålla och hålla efter båtarna.

En av mina stora ”käpphästar” är delaktighet. Med detta menar jag att alla ombord ska vara delaktiga i framförandet och skötseln av båten, alla oberoende av ålder och kön kan hjälpa till med något. Båten får inte bara bli pappans eller mannens ansvar, delaktighet ger glädje för alla och då blir trivseln så mycket större ombord.

Låt hösten och vintern gå i ”delaktighetens” tecken genom att gemensamt gå på kurser och planera kommande båtsäsonger.

Anders Persson
Ordförande
i Stockholmskretsen

FART OCH FLÄKT

Pia L'Obry gillar det lilla båtlivet – om det levs på fler skrov.

Till våren är det tjugo år sedan stockholmsbaserade Pia L'Obry startade sin agentur för HobieCat – ”världens roligaste båt”. Då ansågs katamaraner vara något ganska extremt, jämfört med vad vi vant oss vid idag. Och då var det mycket ovanligt med en kvinnlig företagare i båtbranschen. Det är det fortfarande.

Pia L'Obry är multi på något sätt, det vill säga hon är en mångsidig typ: Familjeseglare. Företagare. Skeppare på ÅF Offshore Race. Har seglat till Grönland och Antarktis. Och som första skandinav, och dessutom kvinna, kappseglat MiniTransat - ensam över Atlanten. Hennes placering väckte respekt i seglarvärlden.

Att möta Pia L'Obry är att möta ett yrväder. Med sin mångsidighet har hon många bollar i luften. Alla på en gång. Men när döttrarna Elin 9 och Sofie 7 år kommer på tal blir hon alldeles lugn och ler. De är de bästa. Men sen kommer segling, segling, segling.

Pia har stark anknytning till Kryssarklubben och Stockholmskretsen. I åtta år var hon hamnkaptan ute på Malma Kvarn, Kryssarklubben och Stockholmskretsens hamn på Värmdö. Det var mellan 1992-98.

Hon och hennes dåvarande kompanjon startade även Bistro Malma därute. Till en början var det inte många som trodde på idén. Tidigare hade det endast funnits en liten kiosk på bryggan. ”Det kommer aldrig att gå” sa några. Det blir för krångligt, för dyrt och ingen kommer att vilja ta båten till krogen, sa andra.

Men Pia gav sig inte. Hon investerade i ett kök och gästerna hittade både hamn och hamnkrog. ”Då fanns det inte många krogar i Stockholms skärgård, bara på Harö,

i Sandhamn, på Utö och kanske några till. Idag finns lite över femtio! Malma Bistro var en föregångare och lever kvar idag, men i annan regi och under namnet Grand Malma Kvarn.

Idag är det bara flerskrov som gäller för Pia. Hon är VD för Seafari som förutom HobieCat också säljer Multi23, en trimararn med måtten 6,72 x 4,80 meter. Djupgåendet är 0,4 meter med centerbord och roder uppfällda.

”När jag såg båten insåg jag att det här var precis vad jag letat efter! Vi hade fått två underbara barn men ville gärna fortsätta segla flerskrov. Multi23 är stadig, snabb och inte så blöt. Den är perfekt för den lilla familjen.” Att packa tält, kök och utrustning och göra en spännande tur i skärgården är optimalt enligt Pias filosofi. Med fällbara roderblad och centerbord blir förtöjningsplatserna så många fler här i Stockholms skärgård. Hon vill uppmuntra till förenkling.

”Det lilla båtlivet gör dig till en bättre seglare”, säger hon. ”Lite trim kan öka farten fem knop i stället för 0,5 med en kölbåt! Och alla gillar fart och acceleration. Det är roligt att se leenden upp till öronen på dem som hänger med!”

Ett tjugotal Multi23:or seglar nu i Skandinavien, de allra flesta i Sverige. I Saltsjöbaden finns sex stycken. Där är det kvällssegling varje tisdag. Ofta är det hela familjer ombord.

Pias man och barn är bortskämda med fart och fläkt under segel. Häromveckan var Pia med familj ute på en helgsegling på Baggensfjärden. Det blåste ganska lite och hände inte så mycket och äldsta dottern Elin suckade: ”Vad tråååååkigt.” Sen fick hon styra med spinnaker. Plötsligt gjorde de tio knop i den lätta vinden. Då var det kul!

Foto Joachim Lundgren

UR SJÖHISTORISKA MUSEETS FOTOARKIV

GNOLA, TÄNK, SJUNG & VINN!

Fjärden ligger blank som ett nybonat golv ... Ingen har skildrat Stockholms skärgård som Evert Taube. Men kan du Taubes texter? Häng med på Taube-Quiz och skicka in dina svar. Bland dem som svarat rätt drar vi en vinnare. Priset är: En bok med Taubevisor, naturligtvis!

1. Calle Schewens vals

Karl von Schewen, med K och inte med C som hos Taube var herre till godset Håtö i Stockholms norra skärgård. Men han var mer skärkarl än godsägare och tyckte bäst om att hålla till på några små öar söder om Rådmanö – Håtö Svansar. Det är också där han dansar i Calle Schewens vals. Men han bjuder också upp i en annan visa och tävlar med Rönnerdahl om en flicka. Vad heter visan?

2. Sjösala vals

Alla känner vi oss hemma vid Sjösala, Orrberget och ängen med gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol. Evert och Astri köpte Sjösala 1928, tio år senare hade de råd att bygga en liten stuga. År 1942 kom Första Sjösala-boken. Vid vilken stor skärgårdsfjärd ligger Sjösala?

3. Utövisan

År 1922 seglade Evert Taube från Stockholm till Bohuslän i den lilla kostern Ellinor. Med ombord var också Everts lillebror Gösta och konstnären Kurt Jungstedt. Det blev en bok, "På kryss med Ellinor" och ett antal visor, bland annat Utövisan. Utö var också första hamn och där fälldes man ankar mellan båtarna Mejt och Sif. Sif var kronprins Gustaf, sedermera Gustav VI Adolfs lilla båt. Men vem förknippas med Mejt?

4. Ingrid Dardels polska

Taube var noga med att hålla takten. Självfallet visste han skillnaden mellan polska och polka. Nudistpolkan går alltså i 2/4-dels takt. Men i vilken takt går en polska – som Ingrid Dardels?

5. Fritiof Anderssons paradmarsch

De mest osannolika personer marscherar i takt till Fritiof Anderssons paradmarsch. Sultanen av Arabien, kung Farao och borgare i Birka och Borås – bland annat. Dessutom ett gäng poliser. Men Taube använder ett annat ord för poliser – vilket?

6. Den glade bagaren i San Remo

Han heter Florindo och har en underbar röst och en figur som försätter sköna damer i trans. Hans fru släpper därför ogärna ut honom i butiken. Florindos bröd var med rätta berömt, men bra bröd bakas också i en sydsvensk stad – i alla fall enligt visan. Vilken?

7. Maj på Malö

Nu är vi hos handelsman Flink – han som egentligen hette Gustav Johansson men kallades för Flink av Taube för att han var så långsam. Maj hette Maj Ströberg och hade kiosk på Malö. Men det fanns ytterligare en flicka i grannskapet på Ångön där Taube bodde. Hon fick också en egen visa. Vad hette den?

8. Eldarevalsen

"Vi levde i aska och svett", skriver Taube. Livet var hårt till sjöss för 100 år sedan. Men visan handlar också om det angenäma livet i land – en rar fröken i Valencia födde upp vår hjälte på kyckling och tre sorters vin. Men vad hette huvudpersonen i visan, han som blev instängd? För en gångs skull var det varken Fritiof Andersson eller Rönnerdahl. Namnet dyker upp i näst sista strofen.

9. Fritiof i Arkadien

I visan möter Fritiof Andersson tre frimodiga flickor från Amerika – hippies långt före flower power. De dansar nakna bland ginst, kaprifol och fläder och Fritiof tappar sina fikonlöv när de bjuder upp. En av flickorna berättar att hon är bra på att klättra i berg. Vilken stad kommer hon ifrån?

10. Balladen om briggen Blue Bird av Hull

Julafton 1872 var det lugnt och lite disigt vid Hällö i Bohuslän enligt SMHI. Inte så i Taubes visa. När briggen Blue Bird seglar in är det snöstorm – och hon var dömd att bli vrak. Det skepp som seglar in mot Hällö och Smögen var en brigg. Hur många master har en sådan? Tänk på Stockholmsbriggen som brukar ligga vid Kastellholmen eller segla i våra vatten.

Skicka in dina svar till ostpricken@sxk.se, eller till Ostpricken, SXK Stockholmskretsen, Box 1158, 131 26 Nacka Strand, senast den 15 september. Skriv "Taube-Quiz" som ämnesrad eller på kuvertet.

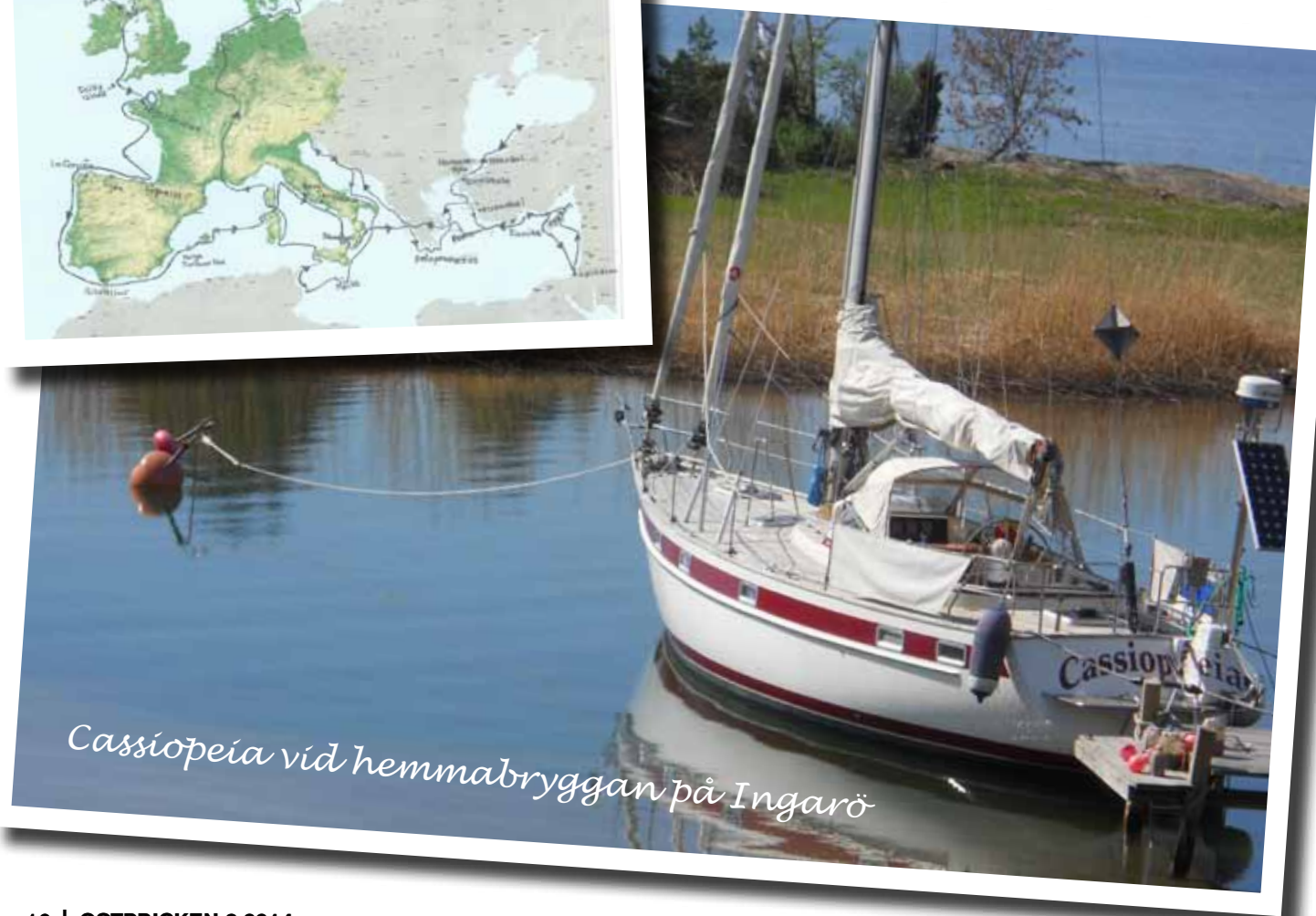
- • • • •
- **VINN EN TAUBE-BOK!** •
- Första pris är boken Evert Taube – 50 visor i •
- urval av Sven-Bertil Taube. Boken är en "Tryck •
- och sjung!-bok". Här finns texter, noter och •
- musikackompanjemang. I ljudmodulen finns •
- alla sångerna inspelade på piano fiol, flöjt och •
- trumpet. Bokförlaget Max Ström. **Värde 350 kr.** •
- • • • •

Två sjuttonåringar. Elisabeth Fernström i vantet på båten Lill-Ran, en liten skärgårds-kryssare. Till rors sitter seglar-kompisen Ann Lindgren. De är på väg till Furusund över Saxarfjärden. Året var 1962 och seglingslusten var stor redan då. Ulf Fernström tog bilden. Han och Elisabeth blev sedan både ett gift par och seglarkamrater.

Havet håller oss samman

Havet håller oss samman är titeln på Elisabeth Fernströms bok. Den handlar om segling, men också om vad segling kan ge. I september kommer hon till Stockholmskretsen och håller föredrag.

Elisabeth Fernström talar entusiastiskt om hennes och maken Ulf:s segling. När de äntligen kunde ta längre sommarledigheter stack de iväg till Shetland och vidare ner till Medelhavet. Under tolv somrar var de på långfärd.

Väl hemkommen 2005, tänkte Elisabeth att hon skulle skriva en bok. Men det skulle bli en annorlunda bok. "Det finns så många långseglingsbeskrivningar som alla liknar varandra", säger Elisabeth. "De blir tröttsamma att läsa i längden. Har man läst en har man läst alla. Jag ville något mer".

Hon gick tre olika skrivarkurser, alla ledda av professionella författare. De gav enormt mycket och var en förutsättning för att själv kunna skriva.

"Jag trodde det skulle vara lätt att skriva en bok. Det var det inte. Det var jobbigt, men också väldigt roligt", summerar Elisabeth.

I boken beskriver hon Najad 390:an Cassiopeias färdväg från Ingarö och

till: Bergen – Shetland – Orkney – Hebriderna – Irländska sjön – Bretagne – Biscaya – Bilbao – Portugal – Gibraltar – Medelhavet under 10 år – Svarta havet på den turkiska sidan – Israel – hem via kanalerna i Frankrike, Belgien och Holland – Kielkanalen och hem till Ingarö igen.

Men hon berättar också om vad som hände rent personligt under seglingen. Elisabeth upplevde starkt samhörigheten med naturen, havet och till sin man Ulf. Samtidigt är livet i båt och på havet ensamt.

"Man är ensam och upplever en sorts avskildhet. Fastän man är två. Det är väldigt speciellt", berättar Elisabeth. "Vi kunde vara tysta en hel dag och det var inget konstigt med det."

Elisabeth kom närmare tidiga barnomsminnen och berättar att hon fick en möjlighet att bättre förstå sig själv, tack vare seglingen. För ombord har man tid.

"Jag minns hur mina föräldrar lät mig och min tjejkompis sticka ut i en liten 15 kvm skärgårdskryssare tillsammans. Bara vi två i en hel vecka. Seglingen gick från Ingarö till Sandhamn och tillbaka. Vi var bara tolv år gamla och hade varit på seglarläger på Malma

Kvarn innan! Visserligen var båten nerriggad, men ändå!"

Elisabeth minns och berättar. Att få eget ansvar så tidigt i en båt har givit henne styrka för livet.

"Jag har nog alltid varit nyfiken och pigg på äventyr", säger hon. "Jag hade gärna velat segla jorden runt, men så blev det inte. Men jag är glad för den långsegling vi varit med om".

Det blev både en yttre och en inre resa. Och en bok.

FÖREDRAG

- "Havet håller oss samman"
- Tisdag 23 september
- kl 18.30 kommer Elisabeth Fernström till Stockholmskretsen och berättar om hur ett äventyr blev två: seglingen och boken. Förhandsanmälan behövs, begränsat antal platser.
- Mer info i kalendarier
- längst bak i tidningen.

KURSER OCH UTBILDNING

Förarintyg - intensiv

Kursen ger dig kunskap och färdighet i att läsa sjökort och navigera inomskärs. Väjningsregler, sjömansskap, säkerhet, mm behandlas. Lunchpaus 1 timme, tag med lunch då det är långt till något lunchställe.

Mikrovågsugn finns.

Tid: 2 lördagar, 20 och 27 september kl 9.00 – 16.30.

Examination torsdag 2 oktober kl 18.30.

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kostnad: 1 990:-, ej medlem 2 290:-, kostnad för material tillkommer samt examinationskostnad 450:- som betalas direkt till förhårförättaren.

Eskaderledarutbildning

Det blir en eskaderledarutbildning då vi går igenom allt som man bör tänka på när man leder en eskader. Temat för eskadern, eskaderregler, utrustningslista mm. Anmälan på hemsidan.

Tid: tisdag 30 september kl. 18.30

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kustskepparintyg - intensiv

Kursen ger dig kunskap att vara skeppare i Nordiska farvatten. Kustskepparintyg är ett krav för att få framföra ett fritidsfartyg större än 12 x 4 m.

Lunchpaus 1 timme, tag gärna med lunch då det är långt till något lunchställe. Mikrovågsugn finns.

Tid: 2 lördagar 11 och 18 oktober kl 9.00 – 16.30. Examination onsdag 29 oktober kl 18.30.

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kostnad: 1 990:-, ej medlem 2 290:-, kostnad för material tillkommer samt examinationskostnad 450:- tillkommer som betalas direkt till förhårförättaren.

VHF - SRC kurs

Genomgång av trafikdisciplin, anrop, DSC samt nöd-, il och varningstrafik. Praktiska övningar ingår.

Tid: måndagarna 13, 20 och 27 oktober kl 18.30, prov sker 27 oktober.

OBS! Samling vid entrén kl 18.20 då läraren hämtar. Kommer man för sent missar man lektionen. Porten låst.

Plats: Sjöklar Kustakademi, Karlavägen 108

Kostnad: 890:-, ej medlem 1090:- examinationskostnad 450:- tillkommer som betalas direkt till förhårförättaren.

Båtmekanikerintyg - motorkurs

Kursen ger dig kunskap om byte av impeller, luftning av dieselmotor, filterbyten och åtgärder vid bränslestopp mm.

Även ellära, styrning och reglage samt installation av toalett och bordgenomföring.

Genomgång av checklista för en säker och välskött båt. Vi varvar teori och praktik. Prov enligt NFB:s normer.

Tid: lördag 18 oktober o söndag 19 oktober kl. 9.30 – 16.30

Plats: Lillängsdal, Ingarö
Pris: 2 300:-, icke medlemmar 2 700:-, examinationskostnad 450:- tillkommer som betalas direkt till förhårförättaren.

Utsjöskepparkurs

Kursen ger dig kunskaper om färder bortom engelska kanalen. Du lär dig om strömmar och tidvatten. Du får lära dig hur du rustar båten och planerar en långfärd.

Tid: 2 lördagar 8 och 15 november. Examination onsdag 19 november kl 18.30

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kostnad: 1 990:-, ej medlem 2 290:-, kostnad för material tillkommer samt examinationskostnad 450:- till förhårförättaren.

Kanalfärd och kanalintyg

Kursen ger dig de kunskaper som krävs för att få färdas på Europas kanalvägar. Du får lära dig olika definitioner, signaler, märken, skyltar och de väjningsregler mm som gäller på kanalerna. Vi diskuterar även olika tekniker för slussning.

Tid: måndag 3 november kl. 18.00 – 22.00 (Obs! examineringen börjar ca 20.40)

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kostnad: 290:-, ej medlem 320:- examinationskostnad 450:- till förhårförättaren tillkommer.

GPS-navigering

Elektronisk navigation med hjälp av GPS-signaler och digitala sjökort på plotter, PC, surfplatta och smartphone.

Program, sjökort och dator. Fordelar och risker samt begränsningar.

Tid: tisdag 11 november kl. 18.00 – 21.00

Plats: Stockholmskretsens kansli, Augustendalsvägen 54, Nacka Strand

Kostnad: 290:-, ej medlem 320:-

Välkommen med din anmälan på www.sxk.se och vidare till Stockholmskretsen. Det går också bra att ringa till kansliet 08-716 22 50.

Dom i båtolycka

Det är nu tre år sedan en motorbåt rammade en segelbåt på svaj norr om Södermöja. Händelsen väcker frågor om vad som räknas som en sjötrafikskyddad plats i skärgården. Och vad är rimlig hastighet i en svart augustinatt? Ostpricken har läst domen från Svea hovrätt.

En mardrömssituation: Att ligga på svaj med sin båt i augustimörker och bli påkörd mitt i natten av en motorbåt i hög hastighet.

Detta var vad som hände i augusti för tre år sedan. Olyckan inträffade vid Stora Barskåret norr om Södermöja i Stockholms skärgård. Med en hårsman klarade sig människorna oskadda i den ankrade båten. Efter kollisionen körde motorbåten vidare.

Den 68-årige man som körde motorbåten åtalades senare för grovt sjöfylleri, vårdslöshet i sjötrafik och avvikande från olycksplats.

Händelsen sätter fokus på flera frågor som är viktiga för båtlivet i Stockholmskretsens farvatten. Det är frågan om ankarljus: När ska det sättas?

Det är också frågan om vad som anses vara en rimlig hastighet i förhållande till rådande omständigheter.

Vad hände egentligen? Klockan var strax efter två på natten mellan den 2 och 3 augusti 2011. En ny, nära tre tons motorbåt körde i minst 17 knop i becksvalt mörker, men i nästan vindstilla väder. Hjälpmiddel för navigationen: en plotter med färgskärm.

Segelbåten, som var ankrad på svaj, förde inte ankarljus, då skepparen ombord bedömde att de låg utanför farled och trafikområde.

Motorbåtsföraren med fru hade varit på middag i ett hus på norra Södermöja på kvällen. Champagne till fördrink och vin till maten. Dessertvin efteråt, sa den åtalade med stöd av värden för festen som till hovrätten

var kallad som vittne. Bara alkohol ”av god kvalitet”, anförde mannens advokat.

På hemvägen smällde det. Motorbåtsföraren hade hållt plotterspåret från ditvägen men avviker sedan från det och tar en genväg. När det smällde trodde han att han kört på land.

Men motorbåtens stäv träffade styrbordssidan på segelbåten. Masten gick av och riggen rasade. Delar av riggen hamnade på motorbåtens fördäck.

En av de ombordvarande i segelbåten som låg och sov ombord hade sitt huvud en halv meter från det ställe där motorbåten träffade segelbåtens bordläggning.

Efter den kraftiga kollisionen rusade alla fyra ombordvarande på segelbåten upp på däck. De såg motorbåten som nu låg stilla, ropade och visslade till den men fick inget svar. På segelbåten tände man ficklampor och de ljus man hade och ringde 112. Sjöräddning, kustbevakning och polis skickades ut.

Skepparen på segelbåten såg och hörde därefter hur motorbåten startade motorn och började köra söderut. På motorbåten hade kvinnan ombord skadat sig och hon blödde i ansiktet. Även mannen hade skador.

Han körde hem båten och larmade för hustruns skador. Personalen på larmcentralen kopplade snabbt ihop de båda larmen.

När polisen mötte mannen som kört motorbåten var han berusad och polisen noterade också att han verkade chockad. Först sa han att hans hustru kört båten, vilket han sedan tog tillbaka. Han sa också att han efter kollisionen och väl hemkommen drack ”några rediga dricksglas” whisky.

Målet togs först upp i tingsrätten som ”anser det ställt utom allt rimligt tvivel att X var medveten om att han kolliderat med en annan båt” och att X ”trots denna vetskap lämnat platsen

och undandragit sig att vidta de åtgärder som skäligen kunnat krävas av honom.” Däremot anser inte tingsrätten att det går att bevisa att mannen är skyldig till sjöfylleri eller vårdslöshet i sjötrafik. Båda parter överklagade och målet togs upp i Svea hovrätt.

Nya sakkunniga samt nya vittnen hördes. Experter gjorde utlåtanden. Plotterspåret ombord på motorbåten analyserades. Hovrätten åkte till och med ut till den aktuella olycksplatsen för att hålla syn.

I slutet på juni föll alltså domen i Svea hovrätt: 68-åringen döms även för vårdslöshet i sjötrafik och får betala 100 000 kr i böter. Hovrätten skriver: ”Färden skedde i becksvalt mörker utan andra hjälpmiddel än plottern. X hade i och för sig inte anledning att förvänta sig att en segelbåt skulle ligga för ankar utan ljus på det ställe där kollisionen inträffade. Risken för att möta eller köra på ett hinder i någon form var emellertid förhållandevis stor och farten borde därför ha anpassats till rådande förhållanden. Med hänsyn till dessa omständigheter och förhållanden anser hovrätten att X vid tillfället inte höll en säker fart och därigenom brutit mot regel 6 i sjövägsreglerna. Han har därigenom brutit i gott sjömanskap till förekommande av sjöolycka.”

Tingrättens fällande dom för avvikande från olycksplats kvarstår. ”X körde från platsen utan att på något sätt förvissa sig om hur det gått med segelbåten och dess besättning och utan att vidta någon åtgärd som skäligen kunde krävas av honom, exempelvis att uppge sitt namn.”

Hovrätten slutsats är slutligen att segelbåten saknat föreskrivet ankarljus och därmed medverkat till de uppkomna skadorna. Därför blir skadeståndet bara hälften av vad seglarna begärde.

CLM

Enligt regel 5 i de internationella sjövägsreglerna ska varje fartyg ständigt hålla noggrann utkik såväl med syn och hörsel som med alla andra tillgängliga och under rådande förhållanden och omständigheter användbara medel, så att en fullständig bedömning av situationen och risken för kollision kan göras.

Regel 6 föreskriver att varje fartyg ska framföras med säker fart så anpassad att det kan vidta lämpliga och effektiva åtgärder för att undvika kollision och att fartyget kan stoppa inom ett avstånd som är lämpligt utifrån rådande omständigheter och förhållanden.

Fartygsljus eller signalfigurer på fartyg till ankars

7.8 Fartygsljus eller signalfigurer behöver inte visas på fartyg till ankars i hamnar som i sjökort eller seglingsbeskrivningar redovisas som båthamn eller på fartyg till ankars på annan plats som är skyddad från trafiksäkerhetssynpunkt.

Citat från TSFS 2009:44

Vad kan vi lära?

Jonas Ekblad är sakkunnig på Transportstyrelsen med ansvar för utredning och statistik vad gäller olyckor med fritidsbåtar. Här är hans kommentarer i anslutning till händelsen vid Stora Barskåret med efterföljande process.

Att ligga på svaj är ofta trevligt och säkert. Men risken att bli påkörd är större än om man ligger förtöjd mot land. På senare år har det också skett en del kollisioner. Olyckan vid Stora Barskåret är en. En annan skedde i Bohuslän.

I båda fallen är det motorbåtsförare med lokalkännedom som, i nattens mörker, är på väg hem från en fest och överraskas av att det ligger en båt ankrad på ett oväntat ställe och utan ankarljus. Vid en kollision är det stor risk för allvarliga skador både på båtar och människor.

Efter att ha följt det aktuella rättsfallet i både tingsrätt och hovrätt och hört argumentationen som kan uppstå i en domstol rekommenderas följande till dem som ligger ankrade på svaj:

● **Tänd normalt ankarlanterna.**

Även om det finns lättnader i reglerna kommer motparten i en rättegång att ifrågasätta om inte en lanterna borde ha varit tänd. Kalkylera med att båten, vid en vindvridning, kan svaja så att den inte längre ligger ”skyddat från trafiksäkerhetssynpunkt”. Den kan till och med dragga och hamna på en plats där det är nödvändigt med ankarljus.

● **Placera ankarlanteran så lågt som möjligt utan att den blir skymd av båtens överbyggnader och annat.**

En lanterna i masttoppen kan vara svår att urskilja mot en stjärnhimmel eller bakgrundsljus från land. På nära håll syns den inte alls. Tänd gärna också någon däcksbelysning som gör det

lättare för ovana mörkernavigatörer att förstå att det är en båt de ser. Använd gärna, strömsnäla ljuskällor för att inte frestas snåla på elen.

● **Ha gärna båtens navigator igång och låt den plotta med korta intervall så det går att bevisa var båten legat.**

För den som kör i nattens mörker rekommenderas:

● **Kör med säker fart och håll god visuell utkik.**

Inne bland öar, i vikar och nära land kan fem knop vara en för hög fart. Utgå ifrån att det kan ligga en båt på svaj som inte har något ljus tänd. Allt för många svajliggare försummar det även på platser som inte är helt skyddade ur trafiksynpunkt.

● **Var rädd om mörkerseendet.**

Det tar 10-15 minuter innan det är bra. Bildskärmar måste vara dimmade och ställda i nattläge för att inte blända. Det är nästan aldrig kolmörkt. Mörkerseendet försämras med ökad ålder. Det försämras också av alkohol, även i små mängder.

● **Titta upp.**

De flesta segelbåtar har sin ankarlanterna i masttoppen.

Ett sätt att använda sitt e-sjökort kan vara att plotta ett spår. På hemvägen följer man sedan det spåret. För detta krävs övning. Dessutom måste spårfunktionen vara inställd så att den avsätter plottingpunkter som går att använda. Det förekommer automatiska lägen som på ett nästintill oförutsägbart sätt, avsätter plottingpunkter med hänsyn till fart, tid, avstånd och kursavvikelser.

Jonas Ekblad

Seniorutflykt till Ljusterö Konstmuseum

Torsdagen den 25 september 2014 blir det seniorutflykt till Ljusterö Konstmuseum, Östrasalt. Där får vi en guidning av Claes Moser som på sitt inlevelsefulla och entusiastiska sätt kommer att berätta om konsten på museet. Det blir fika på museet och sedan lunch på närliggande restaurang. På Ljusterö konstmuseum finns följande utställningar:

- Mod och Modernitet, 1900-talets djärva konstnärinnor
- Anders Ståhl och Kjell Ekström. Från Siljan till Önningeby på Åland. Två samtida konstnärer som speglar sina egna världar i akvarell och olja, där naturen står i fokus.

Pris inklusive inträde och guidning, fika samt lunch är 290 kronor. Anmälan ska göras via hemsida eller kansliet. (Meddela vid anmälan om ev allergi mot något födoämne.) Transport till Ljusterö med egen bil eller kommunalt enligt nedan. (Dessa tider är dock preliminära och kommer att uppdateras när hösttidtabellen kommer.)

Med egen bil: Färja från Östanå till Ljusterö avgår kl 10:30
Med buss 626 mot Linanäs, Ljusterö avgår 9:25 från Danderyds sjukhus (T-bana röd linje mot Mörby).
Ankomst "Ljusterö Torg" ca 10:40 - sitt kvar på bussen under överfarten med färjan.
Buss avgår mot stan igen vid 14-tiden med ankomst Danderyds sjukhus kl 15.30. Varmt välkomna hälsar Seniorkommittén inom Stockholmskretsen.

Prylbytdag

Prylbytet blir lördag 25 oktober kl 10.00 – 14.00. Du får hyra bord för 200:-, har du lite prylar så kan du dela bord med någon och betalar då bara 100:-. Du får själv sköta försäljningen. Vill du lämna in prylar till försäljning går det också bra. Kom då mellan 9.30 och 10.00. Skriv en lista på dina prylar med pris och märk prylarna med pris. Kom ihåg att ha max 10 prylar. Kom mellan kl 14.00 och 14.30 och hämta pengar och osålda prylar. Har du inte kommit 14.30 slängs prylarna och ev pengar tillfaller kretsen. 10% av priset tillfaller kretsen. Vi kommer att ha ett café öppet hela dagen så du kan köpa fika, smörgåsar, bullar och kakor. Varm korv kommer också att finnas. Anmäl på hemsidan om du vill ha helt eller halvt bord.

Arbetsdagar på Malma Kvarn

Höstens arbetsdagar på Malma Kvarn är torsdag 16 oktober och söndagarna 19 och 26 oktober. Samling med morgonfika kl 9.00 och fördelning av arbetsuppgifterna. Lunch vid 13-tiden och arbetet brukar vara slutfört vid 15-tiden. Anmälan på hemsidan.

FÖLJ MED KRYSSARKLUBBENS STOCKHOLMSKRETS TILL TAHITI

Söderhavskärlek

2 - 20 APRIL 2015

Den stora seglingsbeskrivningen över Polynesien heter Landstigning i Paradiset – Landfalls of Paradise. Det är typiskt. Inga andra öar på jorden är så värdeladdade och fulla av sensualism. Följ med till Sällskapsöarna och Tahiti.

Den förste svensk som steg iland på Tahiti var osannolikt nog en man från Piteå. Daniel Solander hette han och var lärjunge till Linné. Året var 1769. Drygt två månader tidigare hade han så när frusit ihjäl ner vid Kap Horn ombord på James Cooks skepp Endeavour. Nu seglade 36-åringen från Piteå in i paradiset.

Det är spännande att läsa hans dagbok. Tidigare har den varit torr och saklig och handlat om mineraler, fåglar och växter. Den natur Solander nu beskriver handlar istället om de polynesiska kvinnornas intensivt röda bröstvårtor.

Inga andra öar på jorden omges av ett så romantiskt skimmer. De bästa seglingsvattnen i Franska Polynesien ligger nordväst om Tahiti.

Där ligger vulkanöarna Huahine, Raiatea, Tahaa och Bora Bora. Avstånden mellan öarna är bara tjugo till trettio sjömil så dagsetapperna blir inte långa.

Huahine, Raiatea, Tahaa och Bora Bora är alla höga och klädda i regnskog. Runt öarna ligger ett skyddande korallrev och innanför revet är vattnet smult och azurblått. Utanför rullar dyningen. Revet sticker stundtals upp ovanför vattnet. Då bildas en motu, en ö av korallsand beväxande med palmer.

In genom revet leder bara några få passager, alla dock ordentligt utmärkta och för en svensk van med skärgårdsnavigering är det inga problem att hitta rätt. Röda och gröna prickar varnar för reven och utmärkningen enligt system A har nått också till andra sidan jorden.

Följ med till Paradiset. Eskaderledare är seglarna, författarna och journalisterna Erling Matz och Carina Lernhagen Matz.

DETTA INGÅR BL.A.

Flyg från Göteborg eller Köpenhamn till Papeete, Tahitis huvudstad. Tre dagar på fyrstjärnigt hotell i Papeete. Välkomstmiddag. Flyg till båtarna i Raiatea. Båthyra i 13 dagar. Tre middagar samt basproviantering ombord. Middag Bora Bora. Utflykter på Tahiti samt Tahaa. Avslutningsmiddag och en hotellnatt Papeete. Eskaderledning och föredrag av Erling Matz och Carina Lernhagen Matz. Reseledning från Poseidon Travel. Detaljerade resfakta och ytterligare upplysningar: Poseidon Travel, tel 042-37 40 00 eller www.poseidontravel.se Erling Matz, tel 070-63 73 128.

PRIS FRÅN 54 000 KR/PERS

Poseidon Travel AB har ställt lagstadgad resegaranti enligt Lagen om Paketresor.

Allt på Sjön i Gustavsberg

Så är det dags igen för den flytande båtmässan i Gustavsbergs hamn! I år går den av stapeln mellan fredag den 29 till söndag den 31 augusti.

Här visas segelbåtar, motorbåtar och här finns också en stor mängd tillbehörsutställare.

Det här evenemanget har blivit en fullträff för båtfolk i Stockholmsområdet. Att komma ombord i båtar i vattnet är något helt annat än att klättra på ramper inomhus.

Arrangör är Sweboat i samarbete med bl a Arcona Yachts (som visar sin helt nya Arcona 380) och Värmdö kommun. Som vanligt är det fri entré till mässan och fri parkering. Sjöluften är också gratis!

• PEJLING •

• KALENDARIUM •

Skeppar och gastmöte

Måndag 1 september är det skeppar-/gastmöte inför 24-timmars. Träff om hur 24-timmars funkar. Frågestund. Vidare info på hemsidan www.sxk.se om plats och detaljer.

24-timmars höstsegling

Fredag 5 september eller lördag 6 september start för 24-timmars höstsegling. Gå i mål på lördagen vid Grönö, sedan samling och middag i Björkvik, Ingarö. Eller, gå i mål på söndagen vid samma plats som du startade från. Anmälan och vidare info på hemsidan.

Förarintyg - intensiv

Lördagarna 20 och 27 september kl 9.00 – 16.30 på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

En berättelse om hur ett äventyr blev två

Tisdagen 23 september kl 18.30 kommer Elisabeth Fernström till Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Hon berättar om en tidig junidag för många år sedan då s/y Cassiopeia lämnade Ingarö för en långsegling. Ombord var Elisabeth och Ulf Fernström och tillsammans

seglade dessa tre till Israel med en sväng runt Shetlandsöarna och en annan upp i Svarta Havet. Mycket hände under färden och allt detta ledde till ett nytt äventyr när Cassiopeia många år senare åter gupade vid bryggan på Ingarö. Elisabeth bestämde sig för att skriva en bok. Det blev också ett äventyr. Det blev "Havet håller oss samman". Vi visar bilder, berättar och delar gärna med oss av våra erfarenheter. Kostnad: 120:-, ej medlem 150:-, kaffe o bulle ingår. Anmälan på hemsidan.

Ljusterö Konstmuseum

Torsdagen den 25 september. Seniorutflykt till Ljusterö Konstmuseum. Claes Moser, känd från Antikrundan, visar sin konst på Ljusterö Konstmuseum. Pris inkl inträde, guidning, fika samt lunch är 290 kr. Transport till Ljusterö med egen bil eller kommunalt. Utförlig info sidan 17. Anmälan på hemsidan.

Eskaderledarutbildning

Tisdag 30 september kl. 18.30 på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

Kolla alltid hemsidan för uppdaterad information!
www.sxk.se/stockholmskretsen

Kustskepparintyg – intensiv

Lördagar 11 och 18 oktober kl 9.00 – 16.30 på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

VHF – SRC kurs

Måndagarna 13, 20 och 27 oktober kl 18.30 på Sjöklar Kustakademi, Karlavägen 108. Kurspresentation på sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

Arbetsdag på Malma

Torsdag 16 oktober blir det höst-arbetsdag på Malma Kvarn. Samling med morgonfika kl 9 och fördelning av arbetsuppgifterna. Lunch vid 13-tiden och arbetet brukar vara slutfört vid 15-tiden. Anmälan på hemsidan.

Båtmekanikerintyg – motorkurs

Lördag 18 oktober och söndag 19 oktober kl. 9.30 – 16.30 i Lillängsdal, Ingarö. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

Arbetsdag på Malma

Söndag 19 oktober blir det höst-arbetsdag på Malma Kvarn. Samling med morgonfika kl 9 och fördelning av arbetsuppgifterna.

Lunch vid 13-tiden och arbetet brukar vara slutfört vid 15-tiden. Anmälan på hemsidan.

Prylbytet

Lördag 25 oktober kl 10-14 blir det prylbyte på Sjömansskolan på Långholmen. Du får hyra bord för 200:-, har du lite prylar så kan du dela bord med någon och betalar då bara 100:-. Du får själv sköta försäljningen. Vill du lämna in prylar till försäljning går det också bra. Kom då mellan 9.30 och 10.00. Skriv en lista på dina prylar med pris och märk prylarna med pris. Kom ihåg att ha max 10 prylar. Kom mellan kl 14.00 och 14.30 och hämta pengar och osålda prylar. Har du inte kommit 14.30 slängs prylarna och ev pengar tillfaller kretsen. 10% av priset tillfaller kretsen. Vi kommer att ha ett café öppet hela dagen så du kan köpa fika, smörgåsar, bullar och kakor. Varm korv kommer också att finnas. Anmäl på hemsidan om du vill ha helt eller halvt bord. Välkommen!

Arbetsdag på Malma

Söndag 26 oktober blir det höst-arbetsdag på Malma Kvarn. Samling med morgonfika kl 9 och fördelning av arbetsuppgifterna. Lunch vid 13-tiden och arbetet brukar vara slutfört vid 15-tiden. Anmälan på hemsidan.

• KALENDARIUM •

Skärgårdstrafiken

Torsdagen den 30 oktober kl.11 på Nacka Strand. Föredrag och ärtsoppa.

Arkitekten och mångsyglaren Gunnar Sillén kåserar om skärgårdstrafiken i gången tid med inrikning på seglarens perspektiv.

Kanalfärd och kanalintyg

Måndag 3 november kl. 18.00 – 22.00 på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

Utsjöskepparkurs

Lördagarna 8 och 15 november på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

GPS-navigering

Tisdag 11 november kl. 18.00 – 21.00 på Stockholmskretsens kansli, Nacka Strand. Kurspresentation sidan 12-13. Anmälan på hemsidan.

Hur mår Östersjön?

Torsdagen den 27 november kl. 11 på Nacka Strand. Professor Lena Kautsky, expert på Östersjöns tillstånd berättar. Föredrag och ärtsoppa. Föransökan på hemsidan.

Julsammankomst

Torsdagen den 11 december kl.11 på Nacka Strand. Sedvanlig julsammankomst med julsånger och litet julbord. Föransökan på hemsidan.

Kolla alltid hemsidan för uppdaterad information!
www.sxk.se/stockholmskretsen

Svenska Kryssarklubben
Stockholmskretsen

SJÖTORGET

Liten annons för stor läsekrets! Vill Du också synas här? Ring William Blanck 073-370 48 26

POSTTIDNING B

(Returadress: Box 1158, 131 26 Nacka Strand)
